

Tedarik Zincirlerinde Şirketlerin Özen Yükümlülüğü Hakkında Kanun^{1,2,3,4}

16 Temmuz 2021

Federal Meclis aşağıdaki Kanunu kabul etti:

Madde 1

Tedarik Zincirlerinde Şirketlerin İnsan Hakları İhlallerini Önlemeye Yönelik Özen Yükümlülüğü Hakkında Kanun

(Tedarik Zincirleri Özen Yükümlülüğü Yasası – LkSG)

Bölüm 1

Genel Hükümler

§ 1

Kapsam

(1) Bu Kanun hükümleri hukuki şekline bakılmaksızın,

1. Yönetim merkezi, merkez şubesi, idari merkezi veya şirket sözleşmesinde yer alan merkezi yurt içinde bulunan ve
2. Yurt dışına gönderilen işçiler de dâhil olmak üzere yurt içinde kural olarak en az 3.000 işçi istihdam eden şirketler için uygulanır.

Cümle 1 numara 1'e bakılmaksızın, bu Kanun, hukuki şekli ne olursa olsun;

1. Ticaret Kanunu'nun 13d maddesine göre yurt içinde şubesi bulunan
2. Yurt içinde kural olarak en az 3.000 işçi istihdam eden şirketler için de

uygulanır.

¹ Kanun Köksal Avukatlık Ortaklığı avukatları Prof. Dr. Mehmet Köksal, Av. Sıla Şahin ve Stj. Av. Elif Girgin tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Dipnotlar yazarlara aittir.

² Bu Kanunun kısa adı LkSG'dir.

³ Federal Resmi Gazete Basım Yılı 2021 Bölüm I No. 46, Bonn 22 Temmuz 2021.

⁴ Kanun metninin Almanca orijinalinde yer alan "Sorgfaltspflicht" teriminin "özen yükümlülüğü" olarak tercüme edilmesi tarafımızca uygun görülmüştür. Kanunun İngilizce metninde aynı terim „Due Diligence Obligations“ olarak yer almaktadır. „Türkçede “Due” kelimesi “uygun”, “gerekli”, “makul”, “Diligence” kelimesi ise “basiretli”, “tedbirli” anlamına gelmektedir. “Due Diligence” kavramı için “Black’s Law Dictionary”; “her olayın kendine özgü şartlarına ve özelliklerine göre değerlendirmek kaydı ile benzer şartların varlığı halinde makul ve tedbirli bir kişiden beklenebilecek şekilde basiretli, dikkatli, sürekli ve özenli olan faaliyet veya davranış” şeklinde bir tanımlama ihtiva etmektedir. (...) Due Diligence kavramı, gerekli, makul ve lazım olan dikkat ve özen şeklinde tercüme edilebilir, Arıkan Mustafa, Due Diligence Kavramı ve Şirket Birleşme ve Devralma Sözleşmelerinde Satıcının Sorumluluğu Hakkında TBK Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirmeler, MÜHF - HAD, C.22, S., Sayfa 268 (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274343>).“ Ayrıca bakınız: Tiryaki Betül, Özen Yükümlülükleri ile Sözleşmeden Doğan Koruma Yükümlülüklerinin İspat Yükü Bakımından Karşılaştırılması, EÜHFD, C. XII, S. 3–4 (2008), Sayfa 272.

Ocak 2024 tarihinden itibaren cümle 1 numara 2 ve cümle 2 numara 2’de öngörülen asgari işçi sayısı için belirlenen eşik değeri 1.000 olacaktır.

- (2) Geçici işçi çalıştıran şirketin⁵ işçi sayısı hesaplanırken (fıkra 1 cümle 1 numara 2 ve cümle 2 numara 2) geçici işçilerin sayısı, görev süreleri altı ayı aşıyorsa dikkate alınır.
- (3) Yurt dışına gönderilen işçiler de dâhil olmak üzere, bağlı şirketlerde (Paylı Ortaklıklar Kanunu madde 15) üst şirketin⁶ işçi sayısı hesaplanırken (fıkra 1 cümle 1 numara 2), şirketler topluluğuna ait tüm şirketlerin yurt içindeki mensupları dikkate alınır.

§ 2

Tanımlar

- (1) Bu Kanun bakımından korunan hukuki konular, Ekin 1. ila 11. numaralarında listelenen insan haklarının korunmasına ilişkin sözleşmelerden doğan haklardır.
- (2) Bu Kanun bakımından insan haklarıyla ilgili bir risk, fiili koşullar temelinde 1. fıkrada yer alan hukuki konunun korunması için aşağıdaki yasaklardan birinin ihlal edilmesi açısından yeterli olasılığın bulunduğu bir durumdur:
  1. İstihdam yaşının 15’ten az olmamasını öngören istihdam yeri hukukuna göre, zorunlu eğitimin sona erdiği yaşın altındaki bir çocuğun çalıştırılmasının yasaklanması (bu hüküm, istihdam yeri hukukunun Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 26 Haziran 1973 tarihli İstihdama Kabulde Asgari Yaşa İlişkin 138 Sayılı Sözleşme’nin⁷ (Federal Resmi Gazete 1976 II S. 201, 202) 2. maddesinin 4. fıkrası ve 4. ila 8. maddeleri uyarınca izin verilen asgari istihdama kabul yaşından farklı olması halinde geçerli değildir);
  2. 18 yaşın altındaki çocuklar için en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin yasaklanması; Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 17 Haziran 1999 tarihli 182 Sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi’nin (Federal Resmi Gazete 2001 II s. 1290, 1291)⁸ 3. maddesine göre:
    - a) Çocukların alım-satımı ve ticareti, borç karşılığı veya bağımlı olarak çalıştırılması ve askerî çatışmalarda çocukların zorla ya da zorunlu tutularak kullanılmasını da içerecek şekilde zorla ya da mecburî çalıştırılmaları gibi kölelik ve kölelik benzeri uygulamaların tüm biçimlerini,
    - b) Çocuğun fuhuşta, pornografik yayınların üretiminde veya pornografik gösterilerde kullanılmasını, bunlar için tedarikini ya da sunumunu,
    - c) Çocuğun özellikle uyuşturucu maddelerin üretimi ve ticareti gibi yasal olmayan faaliyetlerde kullanılmasını, bunlar için tedarikini ya da sunumunu,

⁵ Bu maddede yer alan „Entleihunternehmen“ terimi, „geçici işçi çalıştıran şirket“ olarak tercüme edilmiştir. İşbu Kanun maddesi bakımından anlatılmak istenen iş ilişkisi, geçici iş ilişkisidir. Bu sebeple 4857 sayılı İş Kanunu madde 7’de yer alan „geçici işçi çalıştıran işveren“ teriminden hareketle bu tercüme tarafımızca uygun görülmüştür. Ayrıca bakınız: Köksal Mehmet, Grundzüge des Arbeits- und Arbeitssicherheitsrechts mit der Übersetzung des türkischen Arbeitsgesetzes, Februar 2021, S. 87.

⁶ Bu maddede yer alan „Obergesellschaft“ terimi, „üst şirket“ olarak tercüme edilmiştir, bkz.; Tütüncü Muharrem, Hâkim Şirketin Azınlığın Paylarını Satın Alma Hakkı (Squeeze-out), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Şubat 2016, S. 104 (<https://openaccess.iku.edu.tr/bitstream/handle/11413/1340/>).

⁷ <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d20/c044/tbmm20044047ss0211.pdf>

⁸ <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d21/c053/tbmm21053049ss0457.pdf>

- d) Doğası veya gerçekleştirildiği koşullar itibariyle çocukların sağlık, güvenlik veya ahlaki gelişimleri açısından zararlı olan işi

kapsar.

3. Kişileri zorla çalıştırma yasağı (bu, herhangi bir kişinin ceza tehdidi altında ve borç köleliği veya insan kaçakçılığı gibi sebeplerle bu kişinin tam isteği olmadan mecbur edildiği tüm iş veya hizmetleri kapsar; zorla çalıştırmadan hariç tutulan iş veya hizmetler, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 28 Haziran 1930 tarihli 29 No'lu Cebri veya Mecburi Çalıştırma Hakkında Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. Fıkrası (Federal Resmi Gazete 1956 II S. 640,641)⁹ veya 19 Aralık 1966 tarihli Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 8. maddesinin b ve c bentleri (Federal Resmi Gazete 1973 II S. 1533, 1534) uyarınca öngörülen iş veya hizmetlerdir);
4. İşyeri ortamında, özellikle aşırı ekonomik veya cinsel sömürü ve aşağılama yoluyla, her türlü köleliğin, köle benzeri uygulamaların, serfliğin veya diğer tahakküm veya baskı biçimlerinin yasaklanması;
5. Özellikle aşağıdaki durumlar nedeniyle iş kazası riski veya işle ilgili sağlık tehlikelerinin ortaya çıkması halinde, yürürlükteki istihdam yeri hukuku kapsamında geçerli olan iş güvenliği yükümlülüklerine riayet etmeme yasağı:
- a) İş yeri ve iş ekipmanlarının sağlanması ve bakımında güvenlik standartlarının açıkça yetersiz kalması,
- b) Kimyasal, fiziksel veya biyolojik maddelerin etkilerinden kaçınmak için uygun koruyucu önlemlerin eksikliği,
- c) Özellikle çalışma saatleri ve dinlenme araları açısından uygun olmayan iş organizasyonu sebebiyle aşırı fiziksel ve zihinsel yorgunluğu önleyici tedbirlerin eksikliği veya
- d) Çalışanların yetersiz eğitim ve öğretimi;
- 6.
- a) İşçilerin özgürce sendika kurabileceği veya sendikaya üye olabileceği,
- b) Sendika kurma, sendikaya girme ve üye olmanın haksız ayrımcılık veya misilleme gerekçesi olarak kullanılamayacağı,
- c) Grev ve toplu pazarlık hakkı da dâhil olmak üzere; sendikaların serbestçe ve yürürlükteki istihdam yeri hukukuna uygun olarak faaliyet göstermelerine izin verildiği sendikal özgürlüğe uymama yasağı;
7. İstihdamın şartları bakımından gerekçelendirilmediği sürece, ulusal ve etnik köken, sosyal köken, sağlık durumu, engellilik, cinsel yönelim, yaş, cinsiyet, siyasi görüş, din veya dünya görüşü gibi sebeplerle istihdamda eşit olmayan muamelede bulunma (ayrımcılık) yasağı (eşit olmayan muamele (ayrımcılık), özellikle, eşit değerdeki iş için eşit olmayan ücretlendirmeyi içerir);

⁹ https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc081/kanuntbmmc081/kanuntbmc08104333.pdf

8. Adil (makul) bir ücretten mahrum bırakılma yasağı; adil bir ücret en azından yürürlükteki hukuka göre belirlenen asgari ücrettir ve her halükarda istihdam yeri hukukuna dayanır;
- 9.
- Gıdaların muhafaza ve üretimi için doğal yapıyı önemli ölçüde bozan,
  - Bir kişinin güvenli içme suyuna erişimini engelleyen,
  - Bir kişinin sıhhi müesseselere erişimini güçleştiren ya da ortadan kaldıran veya
  - Bir kişinin sağlığına zarar veren,

zararlı toprak tahribatına, su kirliliğine, hava kirliliğine, zararlı gürültü emisyonuna veya aşırı su tüketimine yol açma yasağı;

10. Kullanımı bir kişinin geçimini güvence altına alan arazi, orman ve suyun edinimi, geliştirilmesi veya diğer kullanımlarında yasadışı tahliye yasağı ve arazi, orman ve sudan hukuka aykırı olarak yoksun bırakılma yasağı;
11. Güvenlik güçlerinin konuşlandırılmasında şirket tarafından talimat veya denetim eksikliği nedeniyle
- İşkence ve zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağının göz ardı edilmesi,
  - Hayati ve uzvi yaralanma veya
  - Dernekleşme özgürlüğünün ve sendikal özgürlüğün zedelenmesi

halinde kurumsal projeyi korumak için özel veya kamu güvenlik güçlerini görevlendirme veya bunlardan yararlanma yasağı;

12. Bu maddenin 1. ila 11. numaralarının ötesine geçen icrai bir davranışa veya korunan hukuki bir konumu özellikle ciddi bir şekilde doğrudan etkilemesi muhtemel olan ve tüm koşullar makul bir şekilde değerlendirildiğinde hukuka aykırılığı açıkça ortada olan ihmali bir davranışa ilişkin yasak.
- (3) Bu Kanun bakımından çevresel bir risk, fiili koşullar temelinde 3. fıkrada yer alan çevresel bir yükümlülüğün ihlali için aşağıdaki yasaklardan birine aykırılık açısından yeterli olasılığın bulunduğu bir durumdur:
- 10 Ekim 2013 tarihli Cıvaya ilişkin Minamata Sözleşmesi'nin (Federal Resmi Gazete 2017 II S. 610, 611) 4. maddesinin 1. fıkrası ve Ek A Kısım I uyarınca cıva içeren ürünlerin imalatının yasaklanması (Minamata Sözleşmesi)¹⁰ ;
  - Minamata Sözleşmesi'nin 5. maddesinin 2. fıkrası ve Ek B Bölüm I uyarınca cıva ve cıva bileşiklerinin üretim işlemlerinde Sözleşme' de ilgili ürün ve süreçler için belirtilen kaldırma tarihinden itibaren kullanılması yasağı;
  - Minamata Sözleşmesi'nin 11. maddesinin 3. fıkrası hükümlerine aykırı olarak cıva atıklarının işlenmesi yasağı;
  - 23 Mayıs 2001 tarihli Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi'nin¹¹ (Federal Resmi Gazete 2002 II S. 803, 804) (POPs-Sözleşmesi) 3. maddesinin 1. fıkrasının a bendi ve Stockholm Sözleşmesi Ek A'ya göre kimyasalların üretimi ve

¹⁰ <https://civasizturkiye.com/belgeler/minamata-sozlesmesi-tr.pdf>

¹¹ https://webdosya.csb.gov.tr/db/kimyasallar/editor/dosya/StockholmSozlesmesiMetni_Tr_V1.pdf

kullanımı yasağı; en son 6 Mayıs 2005 tarihli (Federal Resmi Gazete 2009 II S. 1060, 1061) Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 20 Haziran 2019 tarihli kalıcı organik kirleticilere ilişkin (26 Mayıs 2019 tarihli Resmi Gazete L 169, S. 45) 2019/2021 sayılı yönetmelik versiyonunda 16 Aralık 2020 tarihli 2021/277 sayılı yetkilendirilen tüzük komisyonu kararı ile değiştirilmiştir.

5. Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının d numarasının i. ve ii. bentlerinin hükümleri uyarınca yürürlükteki hukuk sisteminde geçerli olan düzenlemelere uygun olarak, atıkların çevre dostu olmayan şekilde taşınması, toplanması, depolanması ve bertaraf edilme yasağı.
6.
  - a) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların ithalini yasaklamış bulunan tarafa,
  - b) Basel Sözleşmesi madde 2 numara 11 anlamında bu ithalatçı ülke bu tehlikeli atığın ithalatını yasaklamadığı takdirde belirli ithalata yazılı onay vermemiş bir ithalatçı ülkeye (Basel Sözleşmesi madde 4 fıkra 1 c bendi),
  - c) Basel Sözleşmesine taraf olmayan bir ülkeye (Basel Sözleşmesi madde 4 fıkra 5),
  - d) Bu tür tehlikeli atıkların veya diğer atıkların bu ülkede veya başka bir yerde çevreye duyarlı bir şekilde işlenmemesi durumunda ithalatçı bir ülkeye (Basel Sözleşmesi madde 4 fıkra 8 cümle 1),

en son 6 Mayıs 2014 tarihinde 22 Mart 1989 tarihli Basel Sözleşmesi Eklerinin Değiştirilmesine İlişkin Üçüncü Yönetmelik (Federal Resmi Gazete, II s. 306, 307) uyarınca değiştirilen 22 Mart 1989 tarihli Tehlikeli Atıkların Sınırlar Ötesi Taşınması ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi'nin 1. maddesinin 1. fıkrası anlamında tehlikeli atıkların ve 1. maddenin 2. fıkrası anlamında diğer atıkların ihracına ve 19 Ekim 2020 tarihli 2020/2174 sayılı yetkilendirilmiş tüzük (22.12.2020 tarihli Resmi Gazete L 190, S. 11) ile değiştirilmiş Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 14 Haziran 2006 tarih ve 1013/2006 numaralı atık sevkiyatlarına (12.7.2016 tarihli Resmi Gazete L 190, S. 1) ilişkin yasağ;

7. Basel Sözleşmesi Ek VII'de listelenen ülkelere Ek VII'de listelenmeyen ülkelere tehlikeli atık ihracatı yasağı (Basel Sözleşmesi madde 4A, 1013/2006 sayılı AB Tüzüğü madde 36) ve
8. Basel Sözleşmesine taraf olmayan bir ülkeden tehlikeli atık ve diğer atıkların ithalatı yasağı (Basel Sözleşmesi madde 4 fıkra 5).
- (4) Bu Kanun bakımından insan haklarıyla ilgili bir yükümlülüğün ihlali, fıkra 2 numara 1 ila 12'de belirtilen bir yasağın ihlali. Bu Kanun bakımından bir çevresel yükümlülüğün ihlali, fıkra 3 numara 1 ila 8'de belirtilen bir yasağın ihlali.
- (5) Bu Kanun bakımından tedarik zinciri, bir şirketin tüm ürün ve hizmetlerini ifade eder. Tedarik zinciri, hammaddenin çıkarılmasından nihai müşteriye teslimine kadar ürünlerin imalatı ve hizmetlerin yerine getirilmesi için gerekli olan yurt içi ve yurt dışındaki tüm adımları kapsar ve
  1. Bir şirketin kendi iş alanındaki faaliyetini,
  2. Doğrudan bir tedarikçinin faaliyetini ve
  3. Ara tedarikçinin faaliyetini

içerir.

- (6) Bu Kanun bakımından bir şirketin kendi faaliyet alanı, onun şirket amacına ulaşmak için yaptığı her türlü faaliyeti kapsar. Yurt içinde veya yurt dışında bir yerde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine bakılmaksızın, ürünlerin üretilmesi ve değerlendirilmesi ve hizmet sağlanması için her türlü faaliyeti kapsar. Bağlı şirketlerde üst şirketin, şirketler topluluğuna ait şirket üzerinde belirleyici bir etkisi varsa, üst şirketin kendi faaliyet alanı, şirketler topluluğuna ait bir şirketi de kapsar.
- (7) Bu Kanun bakımından doğrudan tedarikçi, şirketin ürününün imalatı veya ilgili hizmetin sağlanması ve bu hizmetten faydalanılması için tedarik faaliyeti gerekli olan malların teslimi veya hizmetlerin sağlanmasına ilişkin bir sözleşmenin ortağıdır.
- (8) Bu Kanun bakımından ara tedarikçi, doğrudan tedarikçi olmayan ve şirketin ürününün imalatı veya ilgili hizmetin sağlanması ve bu hizmetten faydalanılması için tedarik faaliyeti gerekli olan bir şirkettir.

Bölüm 2

Özen Yükümlülüğü

§ 3

Özen Yükümlülüğü

- (1) Şirketler kendi tedarik zincirlerinde insan haklarına yönelik veya çevresel riskleri önlemek, en aza indirmek veya insan hakları ihlallerini veya çevresel yükümlülükleri sona erdirmek amacıyla, Kanun'un bu bölümünde belirtilen insan haklarına ve çevreye yönelik özen yükümlülüklerini uygun bir şekilde gözetmekle yükümlüdür. Özen yükümlülüğü şunları kapsar:
  1. Bir risk yönetiminin tesis edilmesi (madde 4 fıkra 1),
  2. Şirket içi yetki alanının belirlenmesi (madde 4 fıkra 3),
  3. Düzenli risk analizinin uygulanması (madde 5),
  4. Bir ilkesel bildirme sunulması (madde 6 fıkra 2),
  5. Kendi faaliyet alanında (madde 6 fıkra 1 ve 3) ve doğrudan tedarikçilere (madde 6 fıkra 4) yönelik elverişli önleyici tedbirlerin sağlanması,
  6. İyileştirici tedbirlerin alınması (madde 7 fıkra 1 ila 3),
  7. Bir şikâyet prosedürünün tesis edilmesi (madde 8),
  8. Ara tedarikçiden kaynaklanan risklere ilişkin özen yükümlülüğünün uygulanması (madde 9) ve
  9. Belgelendirme (madde 10 fıkra 1) ve rapor sunma (madde 10 fıkra 2).
- (2) Özen yükümlülüğüne uygun hareket biçimi
  1. Şirketin faaliyet türü ve kapsamına,
  2. Şirketin, insan haklarına yönelik veya çevresel bir riskin veyahut insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğü doğrudan ihlale sebebiyet vereni etkileme kabiliyetine¹²,

¹² Kanun metninin Almanca orijinalinde yer alan "Einflussvermögen" teriminin "etkileme kabiliyeti" olarak tercüme edilmesi tarafımızca uygun görülmüştür.

3. İhlalin tipik olarak beklenen ağırlığına, ihlalden geri dönülebilirliğe ve insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğün ihlal edilme olasılığına ve ayrıca,
4. Şirketin insan haklarına yönelik veya çevresel riske veyahut insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğe nedensel katkısının niteliğine

göre belirlenir.

- (3) Bu kanun kapsamındaki yükümlülüklerin ihlali, medeni hukuktan kaynaklanan herhangi bir sorumluluğa yol açmaz. Bu kanundan bağımsız olarak medeni hukuka dayanan herhangi bir sorumluluk hali saklıdır.

§ 4

Risk Yönetimi

- (1) Şirketler, özen yükümlülüğünün yerine getirilmesi için elverişli ve etkin bir risk yönetimi tesis etmelidirler (madde 3 fıkra 1). Risk yönetimi, elverişli önlemler vasıtasıyla ilgili tüm iş aşamalarında¹³ seyirlerinde sağlanmalıdır.
- (2) Şirketin tedarik zinciri içerisinde bu risklere veya ihlallere neden olması veya katkıda bulunması durumunda, insan haklarına yönelik ve çevresel risklerin belirlenmesini ve en aza indirilmesini ve ayrıca insan hakları veya çevresel yükümlülük ihlallerinin önlenmesini, sona ermesini veya bunların oranının en aza indirilmesini mümkün kılan tedbirler etkili tedbirler olarak kabul edilir.
- (3) Şirket, bir insan hakları sorumlusu tayin ederek, şirket içinde risk yönetiminin denetlenmesinden kimin sorumlu olduğunun belirlenmesini sağlamakla yükümlüdür. Yönetim, sorumlu kişi veya kişilerin çalışmaları hakkında düzenli olarak yılda en az bir kez bilgi edinmek zorundadır.
- (4) Şirket risk yönetim sisteminin kurulması ve uygulanmasında, çalışanlarının, tedarik zincirindeki çalışanların ve şirketin ekonomik faaliyeti aracılığıyla veya kendi tedarik zincirlerindeki bir şirketin ekonomik faaliyeti aracılığıyla korunan hukuki bir konumdan herhangi bir şekilde doğrudan etkilenebilecek kişilerin menfaatlerini gerektiği gibi dikkate almakla yükümlüdür.

§ 5

Risk Analizi

- (1) Risk yönetiminin bir parçası olarak şirket, kendi faaliyet alanından ve ayrıca doğrudan tedarikçilerinden kaynaklanan insan haklarına yönelik ve çevresel risklerin tespiti için 2. ila 4. fıkralara göre uygun bir risk analizi gerçekleştirmelidir. Şirket, doğrudan tedarikçi ilişkisini suiistimal edecek şekilde tasarladıysa veya doğrudan tedarikçiye ilişkin özen yükümlülüğünün gerekliliklerinden kaçınmak amacıyla kanunu dolanmışsa, ara tedarikçi doğrudan tedarikçi olarak kabul edilir.
- (2) Tespit edilen insan haklarına yönelik ve çevresel riskler uygun şekilde ağırlıklarına göre değerlendirilmeli ve önceliklendirilmelidir. Özellikle madde 3 fıkra 2'de belirtilen kriterler esastır.

¹³ Yapılan işin her aşaması anlamında olmak üzere "iş seyirlerinde" olarak da anlaşılmalıdır.

- (3) Şirket, risk analizi sonuçlarının yönetim kurulu veya satın alma departmanı gibi karar verme konusunda yetkili olan kimselere şirket içinde iletilmesini sağlamakla yükümlüdür.
- (4) Risk analizi yılda bir kez ve belirli bir durumla ilgili olarak, şirketin tedarik zincirinde, örneğin yeni ürünlere, projelere veya yeni bir iş alanına girilmesi nedeniyle, önemli ölçüde değişen veya yaygınlaşan bir risk durumunun hesaba katılması gerektiğinde kontrol edilmelidir. Madde 8 fıkra 1 uyarınca bilgilerin işlenmesinden elde edilen bulgular dikkate alınmalıdır.

§ 6

Önleyici Tedbirler

- (1) Bir şirket, bir risk analizi çerçevesinde madde 5'e göre bir risk tespit ederse, 2. ila 4. paragraflar uyarınca elverişli önleyici tedbirleri almalıdır.
- (2) Şirket, insan hakları stratejisine ilişkin bir ilkesel bildirge sunmalıdır. Şirket yönetimi ilkesel bildirge sunmak zorundadır. İlkesel bildirge, bir şirketin insan hakları stratejisi bakımından en azından aşağıdaki unsurları içermelidir:
  1. Şirketin madde 4 fıkra 1, madde 5 fıkra 1, madde 6 fıkra 3 ila 5 ve madde 7 ila madde 10 kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirdiği prosedürün tanımı,
  2. Risk analizi temelinde şirket için öncelikli olarak belirlenen insan haklarına yönelik ve çevresel riskler ve
  3. Tedarik zincirinde şirketin çalışanlarına ve tedarikçilerine yüklediği insan haklarına yönelik ve çevresel beklentilerin risk analizine dayalı olarak belirlenmesi.
- (3) Şirket, özellikle aşağıdakiler olmak üzere, kendi faaliyet alanında elverişli önleyici tedbirleri almakla yükümlüdür:
  1. İlkesel bildirgede belirtilen insan hakları stratejisinin ilgili iş seyirlerinde uygulanması,
  2. Belirlenen risklerin önlenmesi veya en aza indirgenmesi yoluyla uygun tedarik stratejilerinin ve satın alma uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanması,
  3. İlgili faaliyet alanlarında talimlerin yapılması,
  4. İlkesel bildirgede yer alan insan hakları stratejisine uyulmasının kendi faaliyet alanında denetlendiği, risk bazlı kontrol önlemlerinin uygulanması.
- (4) Şirket özellikle aşağıdakiler olmak üzere, doğrudan bir tedarikçiye karşı uygun önleyici tedbirler almakla yükümlüdür:
  1. Doğrudan bir tedarikçi seçerken insan haklarına yönelik ve çevresel beklentilerin dikkate alınması,
  2. Doğrudan bir tedarikçinin, şirket yönetiminin gerektirdiği insan haklarına yönelik ve çevresel beklentilere uyacağına ve bunları tedarik zinciri boyunca elverişli şekilde karşılayacağına dair sözleşmesel güvence,
  3. Numara 2 uyarınca doğrudan tedarikçinin sözleşmesel güvencelerini icra etmek için talimlerin ve ilave eğitimin uygulanması,
  4. Doğrudan tedarikçide insan hakları stratejisine uygunluğu kontrol etmek için sözleşmeye dayalı elverişli kontrol mekanizmalarının kararlaştırılması ve bunların risk odaklı uygulanması.

- (5) Önleyici tedbirlerin etkinliği yılda bir kez ve belirli bir durumla ilgili olarak, şirketin kendi faaliyet alanında veya doğrudan tedarikçisinde, örneğin yeni ürünlere, projelere veya yeni bir iş alanına girilmesi nedeniyle, önemli ölçüde değişen veya yaygınlaşan bir risk durumunun hesaba katılması gerektiğinde kontrol edilmelidir. Madde 8 fıkra 1 uyarınca bilgilerin işlenmesinden elde edilen bulgular dikkate alınmalıdır. Tedbirler gerektiğinde derhal güncellenmelidir.

§ 7

İyileştirici Tedbirler

- (1) Şirket, insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğün ihlalinin kendi faaliyet alanından veya doğrudan tedarikçiden kaynaklandığını veya hâlihazırda mevcut olmamakla beraber bu ihlalin yakın olduğunu tespit ederse, bu ihlali önlemek, sona erdirmek veya mevcut ihlalin oranını en aza indirmek için derhal uygun olan iyileştirici tedbirleri almalıdır. Madde 5 fıkra 1 cümle 2 buna göre uygulanır. Yurt içindeki kendi faaliyet alanında aldığı iyileştirici tedbir, ihlalin sona ermesini sağlamalıdır. Yurt dışındaki kendi faaliyet alanında ve madde 2 fıkra 6 cümle 3 uyarınca kendi faaliyet alanında aldığı iyileştirici tedbir, kural olarak ihlalin sona ermesini sağlamalıdır.
- (2) Doğrudan tedarikçi tarafından, insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğün ihlali, şirketin öngörülebilir bir gelecekte sona erdiremeyeceği şekildeyse, bunu sonlandırmak veya en aza indirmek için derhal bir konsept oluşturmalı ve uygulamalıdır. Konsept somut bir zaman planlaması içermelidir. Konseptin oluşturulması ve uygulanmasında özellikle aşağıdaki önlemler dikkate alınmalıdır:
1. İhlale neden olan şirket ile ihlalin sonlandırılması veya en aza indirgenmesine yönelik bir planın ortaklaşa geliştirilmesi ve uygulanması,
  2. İhlale sebebiyet vereni etkileme olasılığını¹⁴ artırmak için sektörel girişimler ve standartlar çerçevesinde diğer şirketlerle birleşme,
  3. Riski en aza indirme çalışmaları sırasında iş ilişkisinin geçici olarak askıya alınması.
- (3) Bir iş ilişkisinin sona ermesi yalnızca şu durumlarda gereklidir:
1. Korunan bir hukuki konumun veya çevresel bir yükümlülüğün ihlali çok ciddi olarak değerlendirilirse,
  2. Konseptte belirlenen süre geçtikten sonra konseptte geliştirilen tedbirlerin uygulanması çözüm getirmezse,
  3. Şirket için daha hafif olan başka araçlar mevcut değilse ve etkileme kabiliyetinin artışı umut verici görünmüyorsa.

Bir devletin bu yasanın ekinde sıralanan sözleşmelerden herhangi birini onaylamamış veya ulusal hukukuna uyarlamamış olması, iş ilişkisini sona erdirmeye yükümlülüğü doğurmaz. Cümle 2, Federal Hukuk, Avrupa Birliği Hukuku veya Uluslararası Hukuk yoluyla veya bunlara dayalı olarak getirilen dış ticaret kısıtlamalarından etkilenmez.

- (4) İyileştirici tedbirlerin etkinliği yılda bir kez ve belirli bir durumla ilgili olarak, şirketin kendi faaliyet alanında veya doğrudan tedarikçisinde, örneğin yeni ürünlere, projelere

¹⁴ Kanun metninin Almanca orijinalinde yer alan "Einflussmöglichkeit" teriminin "etkileme olasılığı" olarak tercüme edilmesi tarafımızca uygun görülmüştür.

veya yeni bir iş alanına girilmesi nedeniyle, önemli ölçüde değişen veya yaygınlaşan bir risk durumunun hesaba katılması gerektiğinde kontrol edilmelidir. Madde 8 fıkra 1 uyarınca bilgilerin işlenmesinden elde edilen bulgular dikkate alınmalıdır. Tedbirler gerektiğinde derhal güncellenmelidir.

§ 8

Şikâyet Prosedürü

- (1) Şirket, 2. ila 4. paragraflar uyarınca uygun bir şirket içi şikâyet prosedürü sağlamalıdır. Şikâyet prosedürü, kişilerin bir şirketin kendi faaliyet alanındaki veya doğrudan bir tedarikçisindeki ekonomik faaliyeti aracılığıyla ortaya çıkan insan haklarına yönelik ve çevresel risklerin yanı sıra insan haklarına yönelik ve çevresel yükümlülüklerin ihlallerini ihbar etmesini sağlar. İhbarın alındığı bilgisinin ihbar edene verilmesi zorunludur. Prosedürün uygulanması için şirket tarafından görevlendirilen kişiler, mevcut olayı ihbar eden ile müzakere etmelidirler. Rızaya dayalı bir uzlaşma süreci sunulabilir. Şirketler bunun yerine aşağıdaki kriterleri karşılama koşuluyla ilgili bir dış şikâyet prosedürüne katılabilir.
- (2) Şirket, herkesin ulaşabileceği bir usul kuralları metni oluşturmalıdır.
- (3) Şirketin prosedürü uygulamakla görevlendirdiği kişiler tarafsızlığı garanti etmelidir; özellikle bağımsız olmalı ve talimatlara bağlı olmamalıdır. Bu kişilerin gizlilik yükümlülükleri bulunmalıdır.
- (4) Şirket, açık ve anlaşılır bilgileri uygun şekilde, şikâyet prosedürünün erişilebilirliği, yetki alanı ve yürütülmesi için kamuya açık hale getirmelidir. Şikâyet prosedürü, potansiyel katılımcılar tarafından erişilebilir olmalı, kimliğin gizliliği korunmalı ve şikâyet sebebiyle meydana gelebilecek bir ayrımcılığa veya cezaya karşı etkili koruma sağlamalıdır.
- (5) Şikâyet prosedürünün etkinliği yılda bir kez ve belirli bir durumla ilgili olarak, şirketin kendi faaliyet alanında veya doğrudan tedarikçisinde, örneğin yeni ürünlere, projelere veya yeni bir iş alanına girilmesi nedeniyle, önemli ölçüde değişen veya yaygınlaşan bir risk durumunun hesaba katılması gerektiğinde kontrol edilmelidir. Tedbirler gerektiğinde derhal güncellenmelidir.

§ 9

Ara Tedarikçi;

Yönetmelik Çıkarma Yetkisi

- (1) Şirket, şikâyet prosedürünü madde 8'e göre, kişilerin, insan haklarına yönelik veya çevresel risklerin yanı sıra insan hakları ihlallerini veya bir ara tedarikçinin ekonomik faaliyetinden doğan çevresel yükümlülüklerini de ihbar etmesine olanak verecek şekilde oluşturmalıdır.
- (2) Şirket, fıkra 3'e göre kendi mevcut risk yönetimini madde 4 anlamında uyarlamalıdır.
- (3) Şirketin elinde ara tedarikçiler tarafından insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğün ihlal edildiğini gösteren olgusal belirtiler (doğrulanabilir bilgi) mevcutsa, şirket derhal

1. Madde 5 fıkra 1 ila 3'e göre bir risk analizi yapmalıdır,
  2. Kontrol önlemlerinin uygulanması, bir riskin önlenmesi ve riskten kaçınılmasının desteklenmesi veya şirketin katıldığı sektörler arası veya sektöre özel girişimlerin uygulanması gibi, ihlale sebebiyet verene karşı elverişli önleyici tedbirleri belirlemelidir,
  3. Önleme, sonlandırma veya en aza indirmeye yönelik bir konsept oluşturmalı ve uygulamalı ve
  4. Gerekirse madde 6 fıkra 2 uyarınca ilkesel bildirgeyi uygun şekilde güncellemelidir.
- (4) Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı ile mutabık kalınan tali bir mevzuat ile Federal Meclisin onayı olmaksızın, 3. fıkradaki yükümlülüklerin ayrıntılarını düzenlemekle yetkilendirilmiştir.

§ 10

Belgelendirme ve Rapor Sunma Yükümlülüğü

- (1) Madde 3'e göre özen yükümlülüklerinin yerine getirilmesi, şirket içinde sürekli olarak belgelendirilmelidir. Belgeler, düzenlendiği tarihten itibaren en az yedi yıl süreyle saklanmalıdır.
- (2) Şirket, geçmiş mali yılda özen yükümlülüklerinin yerine getirilmesine ilişkin yıllık bir rapor hazırlamak ve bu raporu mali yılın bitiminden sonra en geç dört ay içinde şirketin internet sitesinde yedi yıl süreyle ücretsiz olarak kamuya açık hale getirmek zorundadır. Rapor en azından,
  1. Şirketin tespit ettiği insan haklarına yönelik ve çevresel risklerin veyahut insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülüğün ihlalinin olup olmadığını ve varsa hangilerinin mevcut olduğunu,
  2. Madde 4 ila madde 9'da açıklanan tedbirlere atıfta bulunarak, şirketin özen yükümlülüklerini yerine getirmek için neleri üstlendiğini -bu aynı zamanda madde 6 fıkra 2'ye göre ilkesel bildirgenin unsurlarını ve ayrıca madde 8'e veya madde 9 fıkra 1'e göre şikâyet prosedürü nedeniyle şirketin aldığı tedbirleri içerir-,
  3. Şirketin tedbirlerin etkilerini ve etkinliğini nasıl değerlendirdiğini
  4. Gelecekte alınabilecek tedbirler için yapılan değerlendirmeden çıkarılan sonuçları anlaşılır bir şekilde açıklamalıdır.
- (3) Şirket herhangi bir insan haklarına yönelik veya çevresel risk veyahut insan haklarına yönelik veya çevresel bir yükümlülük ihlali tespit etmemişse ve bunu raporunda makul bir şekilde ortaya koymuşsa, fıkra 2 cümle 2 numara 2 ila 4 kapsamında başkaca açıklamalarda bulunmasına gerek yoktur.
- (4) İşletmesel ve ticari sırların korunması usulüne uygun olarak dikkate alınmalıdır.

Bölüm 3

Yargılama Usulü

§ 11

Özel Dava Takip Yetkisi¹⁵

- (1) Madde 2 fıkra 1'den doğan son derece önemli bir korunmakta olan hukuki konumunun ihlale uğradığını iddia eden herkes, yerel bir sendika veya sivil toplum kuruluşuna, haklarını yasal olarak ileri sürebilmesi için dava yürütme yetkisi verebilir.
- (2) Bir sendika veya sivil toplum kuruluşu yalnızca, kendi mevcudiyetini uzun vadede sürdürmesi ve tüzüğüne göre ticari olmayan ve yalnızca bir devletin ulusal hukukundaki insan hakları veya bunlara karşılık gelen diğer hakları gerçekleştirmeyi kendi tüzüğüne göre ticari olmayacak ve geçici olmayacak şekilde desteklemesi şartıyla fıkra 1'e göre yetkilendirilebilir.

Bölüm 4

Resmi Makam Kontrolü ve Yaptırımı

Alt başlık 1

Rapor İncelemesi

§ 12

Raporun Sunulması

- (1) Madde 10 fıkra 2 cümle 1 uyarınca rapor, yetkili makam tarafından sağlanacak olan bir erişim yoluyla Almanca dilinde ve elektronik olarak sunulmalıdır.
- (2) Rapor, ilgili olduğu mali yılın bitiminden en geç dört ay sonra sunulmalıdır.

§ 13

Resmi Makamca Yapılan Rapor İncelemesi;

Tali Mevzuatın Kabul Edilmesi Yetkisi

- (1) Yetkili makam,
  1. Madde 10 fıkra 2 cümle 1'e göre bir rapor mevcut olup olmadığını ve
  2. Madde 10 fıkra 2 ve 3'e göre gerekliliklere riayet edilip edilmediğini kontrol eder.
- (2) Madde 10 fıkra 2 ve 3'e göre gereklilikler yerine getirilmezse, yetkili makam şirketten makul bir süre içinde raporu iyileştirmesini talep edebilir.
- (3) Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı ile mutabık kalınan bir tali bir mevzuat ile Federal Meclisin onayı olmaksızın aşağıdaki prosedürleri daha ayrıntılı olarak düzenlemeye yetkilidir:
  1. Madde 12 uyarınca raporun ibrazı prosedürü ve

¹⁵ Kanun metninin Almanca orijinalinde yer alan "Prozessstandschaft" teriminin "dava takip yetkisi" olarak tercüme edilmesi tarafımızca uygun görülmüştür. Ayrıca bakınız: Börü Levent, Dava Konusunun Devri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku) Anabilim Dalı, Doktora tezi (https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/37471/levent_boru.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

2. 1. ve 2. fıkralara göre resmi makamlarca yapılan rapor incelemesi prosedürü.

Alt başlık 2

Riske Dayalı Kontrol

§ 14

Resmi İşlem; Tali Mevzuatın Kabul Edilmesi Yetkisi

(1) Yetkili makam:

1. Re' sen kendi takdirine göre,
- a) Olası insan haklarına yönelik ve çevresel risklerin yanı sıra insan haklarına yönelik veya çevresel yükümlülüklerin ihlalleri ile ilgili olarak madde 3 ila madde 10 fıkra 1 uyarınca yükümlülükler uyulduğunu izlemek ve bu tür ihlalleri kontrol etmek için ve
- b) a harfi kapsamındaki yükümlülüklerin ihlallerini tespit etmek, ortadan kaldırmak ve önlemek için

hareket eder.

2. Başvuru sahibinin,

- a) Madde 3 ila 9 arasında yer alan bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle korunan hukuki bir konum ihlal edildiğine dair veya
- b) a harfinde atıfta bulunulan bir ihlalin yakın olduğuna dair doğrulanmış bir iddiasının mevcut olması durumunda başvuru üzerine harekete geçer.

(2) Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı ile mutabık kalınan tali bir mevzuat ile Federal Konseyin izni olmaksızın fıkra 1 ve madde 15 ila madde 17 uyarınca riske dayalı kontrol prosedürünü daha ayrıntılı bir biçimde düzenlemeye yetkilidir.

§ 15

Düzenlemeler ve Önlemler

(1) Yetkili makam, madde 3 ila madde 10 fıkra 1 kapsamındaki yükümlülüklerin ihlalini belirlemek, ortadan kaldırmak ve önlemek için uygun ve gerekli düzenlemeleri yapar ve önlemleri alır. Yetkili makam özellikle

1. Kişileri davet edebilir,
2. Şirkete, düzenlemenin bildirilmesinden itibaren üç ay içinde uygulanması için belirli tarihler dâhilinde usulsüzlüklerin giderilmesine yönelik bir plan sunması talimatını verebilir ve
3. Şirkete, yükümlülüklerine yerine getirmek için belirli eylemlerde bulunması talimatı verilebilir.

§ 16

Giriş Yetkisi

Madde 15'e göre görevlerin yerine getirilmesi için gerekli olduğu sürece, yetkili makam ve temsilcileri,

Sayfa 13 / 21

1. Normal iş veya çalışma saatleri içinde şirket binalarına, işyerlerine ve çiftlik binalarına girme ve denetleme yetkisine ve ayrıca
2. Madde 3 ile madde 10 fıkra 1'e göre özen yükümlülüklerine uyulup uyulmadığının anlaşılabilceği iş belgelerini ve kayıtlarını inceleme ve kontrol etme yetkisine sahiptir.

§ 17

Bilgi Verme ve Belge Teslim Yükümlülüğü

- (1) Şirketler ve madde 15 cümle 2 numara 1 uyarınca davet edilen kişiler, yetkili makamın bu Kanun'la veya bu Kanun'a dayanarak kendisine verilen görevleri yerine getirmesi için, talep üzerine makamın ihtiyaç duyduğu bilgileri vermek ve belgeleri teslim etmekle yükümlüdür. Yükümlülük, bilgi vermekle veya belge teslim etmekle yükümlü olan şirket veya kişinin bilgileri mevcutsa veya mevcut sözleşmeye dayalı ilişkiler nedeniyle talep edilen bilgileri elde edebilecek durumda olması halinde, bağlı şirketler (Paylı Ortaklıklar Kanunu madde 15), doğrudan ve ara tedarikçiler hakkındaki bilgileri ve bu şirketlerden belgelerin teslim edilmesini de kapsar
- (2) Birinci fıkraya göre verilecek bilgi ve teslim edilecek belgeler, özellikle
  1. Bir şirketin bu Kanun kapsamına girip girmediğini belirlemeye yönelik bilgi ve kanıtları,
  2. Madde 3 ile madde 10 fıkra 1 uyarınca yükümlülüklerin yerine getirildiğine dair bilgi ve kanıtları ve
  3. Madde 3 ile madde 10 fıkra 1 uyarınca yükümlülüklerin yerine getirilmesi için şirketin iç prosedürlerini izlemekten sorumlu kişilerin isimlerini içerir.
- (3) Birinci fıkra uyarınca bilgi vermekle yükümlü olan kimse, cevaplanması halinde kendisini veya Ceza Muhakemesi Kanunu madde 52 fıkra 1'de belirtilen yakınlarından birini cezai kovuşturma veya Düzene Aykırılıklar Hakkında Kanun¹⁶ kapsamında bir prosedür işletilmesi tehlikesine maruz bırakacak soruları cevaplamaktan kaçınabilir. Bilgi vermekle yükümlü kişi, bilgi vermekten kaçınma hakkı konusunda aydınlatılmalıdır. Diğer yasal bilgi ve beyan vermekten kaçınma hakları ve sır saklama yükümlülükleri bundan etkilenmez.

§ 18

Katlanma ve İşbirliği Yapma Yükümlülükleri

Şirketler, yetkili makam ve temsilcilerinin tedbirlerine katlanmak ve tedbirlerin uygulanmasında işbirliği yapmakla yükümlüdür. Cümle 1, şirketlerin sahipleri ve onların temsili, tüzel kişiler söz konusu olduğunda ise kendilerini kanun veya ana sözleşme ile temsil etmek üzere atanan kişiler için de geçerlidir.

Alt başlık 3

Yetkili Resmi Makam, Yardımlar, Hesap Raporları

¹⁶ İçel Kayıhan, İdari Ceza Hukuku ve Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi, Sayfa 117 (<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/95829?doi>)

§ 19

Yetkili Resmi Makam

- (1) Federal Ekonomi ve İhracat Kontrol Ofisi, bu bölüme göre resmi kontrol ve uygulamadan sorumludur. Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Federal Büro'nun bu Kanun kapsamındaki görevleri için yasal ve teknik denetimden sorumludur. Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile anlaşarak yasal ve teknik denetim uygular.
- (2) Yetkili resmi makam, görevlerini yerine getirirken riske dayalı bir yaklaşım benimser.

§ 20

Yardımlar

Yetkili makam, bu yasaya uyum için sektörler arası veya sektöre özel bilgi, yardım ve tavsiyeler yayınlar ve ilgili makamlar ile uzlaşır. Bilgi, yardım veya tavsiyeler, dış politika menfaatlerini etkilediği sürece, yayınlanmadan önce Federal Dışişleri Bakanlığı'nın onayını gerektirir.

§ 21

Hesap Raporları

- (1) Madde 19 fıkra 1 uyarınca yetkili resmi makam, Bölüm 4 uyarınca bir önceki takvim yılında yürüttüğü kontrol ve uygulama faaliyetleri hakkında yılda bir kez rapor verir. Rapor, 2022 yılı için ilk kez hazırlanacak ve yetkili resmi makamın internet sitesinde yayımlanacaktır.
- (2) Raporlar, tespit edilen ihlalleri ve emredilen iyileştirici tedbirleri belirtmeli ve açıklamalı, ayrıca ilgili şirketlerin isimlerini vermeden madde 12'ye göre sunulan şirket raporlarının bir değerlendirmesini içermelidir.

Bölüm 5

Kamu Alımları

§ 22

Kamu Alımlarından Hariç Tutulma

- (1) Madde 24 fıkra 1 uyarınca hukuken kesinleştiği tespit edilmiş bir ihlal nedeniyle fıkra 2'ye göre para cezasına çarptırılan şirketler, Rekabet Kısıtlamalarına Karşı Kanun madde 125 uyarınca kendilerini akladıklarını kanıtlayıncaya kadar, aynı kanunun madde 99 ve 100'de belirtilen talimat verenlere karşı tedarik, inşaat veya hizmete ilişkin bir kamu alım prosedürüne katılmaktan hariç tutulur. Cümle 1'e göre hariç tutma, yalnızca üç yıla kadar makul bir süre içerisinde gerçekleşebilir.
- (2) Fıkra 1'e göre bir hariç tutma, hukuken kesinleştiği tespit edilmiş bir ihlalin en az yüz yetmiş beş bin Euro tutarındaki bir para cezası ile cezalandırılmasını öngörmektedir. Cümle 1'den ayrı olarak

1. Madde 24 fıkra 2 cümle 1 numara 2 ile bağlantılı olarak madde 24 fıkra 2 cümle 2'deki durumlarda, hukuken kesinleştiği tespit edilmiş bir ihlalin en az bir milyon beş yüz bin Euro tutarında bir para cezası ile cezalandırılması,
  2. Madde 24 fıkra 2 cümle 1 ile bağlantılı olarak madde 24 fıkra 2 cümle 2'deki durumlarda, hukuken kesinleştiği tespit edilmiş bir ihlalin en az iki milyon Euro tutarında bir para cezası ile cezalandırılması ve
  3. Madde 24 fıkra 3'deki durumlarda, hukuken kesinleştiği tespit edilmiş bir ihlalin yıllık ortalama cironun en az yüzde 0,35'i oranında bir para cezası ile cezalandırılması öngörülmektedir.
- (3) Başvurucu, hariç tutulma kararından önce dinlenmelidir.

Bölüm 6

Zorlama Para Cezası ve Para Cezası

§ 23

Zorlama Para Cezası

Madde 19 fıkra 1 cümle 1 uyarınca yetkili resmi makamın idari zorlama prosedüründeki para cezasının miktarı, İdari Kararların Yürütülmesi Kanunu'nun¹⁷ 11. maddesi 3. fıkrasından farklı olarak 50.000 Euro'ya kadardır.

§ 24

Para Cezası Hükümleri

- (1) Kasten veya taksirle aşağıdaki şekilde hareket eden herkes düzene aykırı davranmış olur:
  1. Madde 4 fıkra 3 cümle 1'in aksine, orada belirtilen bir düzenlemenin yapılmasının sağlanmaması,
  2. Madde 5 fıkra 1 cümle 1'in veya madde 9 fıkra 3 numara 3'ün aksine risk analizinin yapılmaması, doğru yapılmaması, eksiksiz veya zamanında yapılmaması,
  3. Madde 6 fıkra 1'in aksine önleyici tedbirlerin alınmaması veya zamanında alınmaması,
  4. Madde 6 fıkra 5 cümle 1, madde 7 fıkra 4 cümle 1 veya madde 8 fıkra 5 cümle 1'in aksine denetim yapılmaması veya zamanında yapılmaması
  5. Madde 6 fıkra 5 cümle 3, madde 7 fıkra 4 cümle 3 veya madde 8 fıkra 5 cümle 2'nin aksine bir önlemin güncellenmemesi veya zamanında güncellenmemesi,
  6. Madde 7 fıkra 1 cümle 1'in aksine iyileştirici tedbirlerin alınmaması veya zamanında alınmaması,
  7.
    - a) Madde 7 fıkra 2 cümle 1'in veya
    - b) Madde 9 fıkra 3 numara 3'ün aksine

¹⁷ Perinçek Doğu, Federal Almanya Siyasi Partiler Kanunu Çevirisi, Sayfa 122 (<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/336/3423.pdf>)

bir konsept oluşturulmaması veya zamanında oluşturulmaması veyahut uygulanmaması veya zamanında uygulanmaması,

8. Madde 8 fıkra 1 cümle 1'in aksine ve Madde 9 fıkra 1 ile bağlantılı olarak bir şikâyet prosedürünün hayata geçirilmemesi
  9. Madde 10 fıkra 1 cümle 2'nin aksine belge saklanmaması veya en az yedi yıl saklanmaması,
  10. Madde 10 fıkra 2 cümle 1'in aksine raporun doğru düzenlenmemesi,
  11. Madde 10 fıkra 2 cümle 1'in aksine, orada bahsedilen bir raporun kamuya açık hale getirilmemesi veya zamanında kamuya açık hale getirilmemesi,
  12. Madde 12'nin aksine bir raporun sunulmaması veya zamanında sunulmaması,
  13. Madde 13 fıkra 2 veya Madde 15 cümle 2 numara 2 uyarınca icrai bir düzenlemeye aykırı davranılması,
- (2) Düzene aykırılık
1. Fıkra 1'in;
  - a) 3. numarası, 7. numarasının b harfi ve 8. Numarası
  - b) 6. numarası ve 7. numarasının a harfinde belirtilen hallerde

sekiz yüz bin Euro'ya kadar para cezası,

2. Fıkra 1'in numara 1, 2, 4, 5 ve 13'de belirtilen hallerde beş yüz bin Euro'ya kadar para cezası ve
3. Fıkra 1'deki diğer hallerde yüz bin Euro'ya kadar para cezası ile cezalandırılabilir.

Cümle 1 numara 1 ve 2'deki hallerde, Düzene Aykırılıklar Hakkında Kanun'un 30. maddesinin 2. fıkrasının 3. cümlesi uygulanır.

- (3) Yıllık ortalama cirosu 400 milyon Euro'dan fazla olan bir tüzel kişi veya şahıs topluluğu söz konusu olduğunda, bu tüzel kişi veya şahıs topluluğu, fıkra 2 cümle 2 ile bağlantılı olarak cümle 1 numara 1 b harfine bakılmaksızın, fıkra 1 numara 6 veya 7 a harfi kapsamındaki bir düzene aykırılık olması halinde yıllık ortalama cironun yüzde 2'sine kadar para cezası ile cezalandırılabilir. Tüzel kişinin veya şahıs topluluğunun ortalama yıllık cirosu belirlenirken, tüm gerçek ve tüzel kişilerin yanı sıra, yetkililerin kararından önceki son üç mali yıla ait tüm şahıs topluluklarının dünya çapındaki ciroları, bu şahıslar ve şahıs toplulukları bir ekonomik birim olarak faaliyet gösterdiği sürece, esas alınacaktır. Ortalama yıllık ciro tahmin edilebilir.
- (4) Tüzel kişiler ve şahıs toplulukları söz konusu olduğunda para cezasının değerlendirilmesinin temeli, düzene aykırılığın önemidir. Değerlendirmede tüzel kişinin veya şahıs topluluğunun ekonomik koşulları dikkate alınmalıdır. Koşullar değerlendirilirken, tüzel kişi veya şahıs topluluğu lehine ve aleyhine konuştukları ölçüde, birbirlerine karşı tartılmalıdır. Özellikle, aşağıdaki hususlar dikkate alınır:
  1. Düzene aykırılık teşkil eden fiilin faili aleyhine yapılan isnat,
  2. Düzene aykırılık teşkil eden fiilin failinin saikleri ve amaçları,
  3. Düzene aykırılık teşkil eden fiilin ağırlığı, kapsamı ve süresi,
  4. Düzene aykırılık teşkil eden fiilin icra şekli, özellikle failerin sayısı ve tüzel kişilik veya şahıs topluluğundaki konumları,

Sayfa 17 / 21

5. Düzene aykırılık teşkil eden fiilin sonuçları,
  6. Düzene Aykırılıklar Hakkında Kanun'un 130. maddesi ile bağlantılı olarak, aynı Kanunun 30. maddesine göre tüzel kişinin veya şahıs topluluğunun sorumlu olduğu düzene aykırılık teşkil eden önceki fiiller ile bu fiillerden kaçınmak ve onları tespit etmek için fiilin işlenmesinden önce alınan tedbirler,
  7. Düzene aykırılığın ortaya çıkarılmasına ve zararın giderilmesine yönelik tüzel kişi veya şahıs topluluğunun çabaları ile düzene aykırılığın gerçekleşmesinden sonra, önlenmesi ve tespiti için alınan tedbirler,
  8. Tüzel kişiye veya şahıs topluluğuna uygun düşen düzene aykırılığın sonuçları.
- (5) Düzene Aykırılıklar Hakkında Kanun madde 36 fıkra 1 numara 1 anlamında idari makam, Federal Ekonomi ve İhracat Kontrol Ofisi'dir. Federal Daire'nin yasal ve teknik denetimi için madde 19 fıkra 1 cümle 2 ve 3 hükümleri geçerlidir.

Ek

(Madde 2 Fıkra 1, Madde 7 Fıkra 3 Cümle 2 için)

Sözleşmeler

1. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 28 Haziran 1930 tarihli ve 29 sayılı Zorla Çalıştırma Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1956 II S. 640, 641) (29 No'lu ILO Sözleşmesi)
2. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 28 Haziran 1930 tarihli ve 29 sayılı Zorla Çalıştırma Sözleşmesine ilişkin 11 Haziran 2014 tarihli Protokol (Federal Resmi Gazete 2019 II S. 437, 438)
3. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 9 Temmuz 1948 tarihli ve 87 sayılı Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1956 II S. 2072, 2071) 26 Haziran 1961 tarihli sözleşme ile değiştirilmiştir (Federal Resmi Gazete 1963 II S. 1135, 1136) (87 No'lu ILO Sözleşmesi)
4. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1 Temmuz 1949 tarihli ve 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1955 II S. 1122, 1123) 26 Haziran 1961 tarihli sözleşme ile değiştirilmiştir (Federal Resmi Gazete 1963 II S. 1135, 1136) (98 No'lu ILO Sözleşmesi)
5. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 29 Haziran 1951 tarihli ve 100 sayılı Eşit Ücret Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1956 II S. 23, 24) (100 No'lu ILO Sözleşmesi)
6. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 25 Haziran 1957 tarihli ve 105 sayılı Zorla Çalıştırmanın Yasaklanması Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1959 II S. 441, 442) (105 No'lu ILO Sözleşmesi)
7. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 25 Haziran 1958 tarihli 111 No'lu İş ve Meslekte Ayrımcılık Hakkında Sözleşmesi Federal Resmi Gazete 1961 II S. 97, 98) (111 No'lu ILO Sözleşmesi)
8. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 26 Haziran 1973 tarihli 138 sayılı Asgari Yaş Hakkında Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1976 II S. 201, 202) (138 No'lu ILO Sözleşmesi)
9. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 17 Haziran 1999 tarihli 182 Sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil

Eylem Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 2001 II S. 1290, 1291) (182 No'lu ILO Sözleşmesi)

10. 19 Aralık 1966 tarihli Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (Federal Resmi Gazete 1973 II S. 1533, 1534)
11. 19 Aralık 1966 tarihli Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (Federal Resmi Gazete 1973 II S. 1569, 1570)
12. 10 Ekim 2013 tarihli Cıva Hakkında Minamata Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 2017 II S. 610, 611) (Minamata-Sözleşmesi)
13. Son olarak 6 Mayıs 2005 tarihli kararla (Federal Resmi Gazete 2009 II S. 1060, 1061) değiştirilen 23 Mayıs 2001 tarihli Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 2002 II S. 803, 804) (POPs- Sözleşmesi)
14. En son 6 Mayıs 2014 tarihinde 22 Mart 1989 tarihli Basel Sözleşmesi Eklerinin Değiştirilmesine İlişkin Üçüncü Yönetmelik (Federal Resmi Gazete, II s. 306, 307) uyarınca değiştirilen 22 Mart 1989 tarihli Tehlikeli Atıkların Sınırlar Ötesi Taşınması ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi (Federal Resmi Gazete 1994 II S. 2703, 2704) (Basel Sözleşmesi)

Madde 2

Rekabet Kısıtlamalarına Karşı Kanun'da Değişiklik

En son 9 Temmuz 2021 tarihli Kanun'un 4. maddesi (Federal Kanun Gazetesi I s. 2506) ile değiştirilmiş olan Rekabet Kısıtlamalarına Karşı Kanun'un 24. maddesinin 2. fıkrasının 26 Haziran 2013 tarihinde (Federal Kanun Gazetesi I, S. 1750, 3245) yayınlandığı şekliyle "Asgari Ücret Yasasının 19. Maddesi" ibaresinden sonra "Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Yasasının 21. Maddesi" ve "16 Temmuz 2021 tarihli Tedarik Zincirleri Özen Yükümlülüğü Yasasının 22. maddesi (Federal Resmi Gazete I S. 2959)" kelimeleri eklenmiştir.

Madde 3

Rekabet Kanunu'nda Değişiklik

18 Ocak 2021 tarihli Kanun'un (Federal Resmi Gazete I S. 2) 10. maddesi ile değiştirilen 18 Temmuz 2017 tarihli Rekabet Sicili Kanunu (Federal Resmi Gazete I S. 2739) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1. Madde 2 fıkra 1 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:
  - a) Numara 2 e bendinde "olmuş" kelimelerinden sonra virgöl koyulmuş ve "veya" kelimesi noktalı virgöl ile değiştirilmiştir.
  - b) Numara 3'te sonda yer alan nokta, noktalı virgöl ve "veya" kelimesi ile değiştirilmiştir.
  - c) Numara 4'e aşağıdaki şekilde ekleme yapılmıştır:

“4. 16 Temmuz 2021 tarihli Tedarik Zincirleri Özen Yükümlülüğü Yasası'nın 24. maddesinin 1. fıkrası (Federal Resmi Gazete I s. 2959) uyarınca düzene aykırılık nedeniyle verilen para cezalarına ilişkin nihai kararlar, en az yüz yetmiş beş bin Euro para cezası verilmesi durumunda.“

2. Madde 3'e aşağıdaki şekilde fıkra 4 eklenmiştir:

“(4) Tescile yetkili makam, fıkra 1 numara 4'te belirtilen verileri kontrol etmek ve tamamlamak için Federal Merkezi Vergi Dairesinden rekabet siciline girilmiş veya girilecek olan bir şirketin geçerli katma değer vergisi kimlik numarasını iletmesini talep edebilir. Talepte, tescile yetkili makam, ilgili şirketin hukuki şekli ve adresinin yanı sıra şirketin adını veya ticaret unvanını belirtmelidir. Katma Değer Vergisi Kanununun 27a maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesi hükmü saklıdır.“

Madde 4

İş Yeri Teşkilatı Kanunu'nda Değişiklik

İş Yeri Teşkilatı Kanunu'nun 25 Eylül 2001 tarihinde (Federal Resmi Gazete I S. 2518) yayınlanan ve son olarak 14 Haziran 2021 tarihli (Federal Resmi Gazete I S. 1762) Kanun'un 1. maddesi ile değiştirilen madde 106 fıkra 3'e aşağıdaki şekilde numara 5a'dan sonra numara 5b eklenmiştir:

“5b. Tedarik Zincirleri Özen Yükümlülüğü Yasası uyarınca tedarik zincirlerinde şirketsel özen yükümlülüğü sorunları;“

Madde 5

Yürürlüğe Girme

- (1) 2. fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bu Kanun 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girer.
- (2) Tedarik Zincirleri Özen Yükümlülüğü Yasası'nın 13. maddesinin 3. fıkrası, 14. maddesinin 2. fıkrası ve 19. ila 21. maddeleri, ilandan sonraki gün yürürlüğe girer.

Federal Konseyin anayasal hakları korunur.

Yukarıdaki kanun bu suretle yürütülür.

İşbu Kanun Federal Resmi Gazetesinde ilan edilecektir.

Berlin, 16. Temmuz 2021

Federal Cumhurbaşkanı

Steinmeier

Federal Şansölye

Dr. Angela Merkel

Sayfa 20 / 21

Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Hubertus Heil

Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanı

Gerd Müller

Federal Ekonomi ve Enerji Bakanı

Peter Altmaier